

VICENT SANCHIS, director
ALBERT SÁEZ, director adjunt
LLUÍS MARTÍNEZ, **JOSEP PLAYÀ**, subdirectors

SECCIONS: **JOAN ARMENGOL** [Economia]; **IGNASI ARAGAY**, **BERNAT SALVÀ** [Cultura i Espectacles]; **TONI BROSA** [Esports]; **DAVID CASTILLO** [Suplement Cultural]; **DAVID GONZÁLEZ** [Política]; **SANTI GONZÁLEZ** [Món];

PEPA MASÓ [Societat]; **ÓSCAR MONTFERRER** [Comunicació]; **ALBERT PLA** [Edició]; **PERE PRATS** [Disseny]; **MONTSE RUIJ** [Documentació]; **ROBERT RAMOS** [Fotografia]; **PERE TIÓ** [Opinió]
Delegada a Madrid: **MONTSE OLIVA**

REDACCIÓ I SEU SOCIAL:
Enric Granados, 84 - 08008 Barcelona

DELEGACIÓ A MADRID:
Carrera de San Jerónimo, 15-17 - 28014 Madrid
Tel.: 91 454 72 66 - Fax: 91 454 72 44
ADREÇA INTERNET: http://www.avui.cat
CENTRALETA Tel.: 93 316 39 00 - Fax: 93 316 39 36
DISTRIBUCIÓ Tel.: 93 316 39 16 - Fax: 93 316 39 15
SERVEI D'ATENCIÓ AL CLIENT
Tel.: 902 884 252 - Fax: 93 316 39 15

SUBSCRIPCIONS: DYRSA
Pere IV, 467 Barcelona. Tel.: 902 884 252
PUBLICITAT: PUBLIPRESS MEDIA, SA
XAVIER BUYSÉ, director general
Barcelona
JOAN FERRANDO, director de Publicitat
RAÏL GILABERT, cap de Publicitat
Av. Diagonal, 475 - 08036 Barcelona
Tel.: 93 344 30 00 - Fax: 93 344 31 91
e-mail: avui@publipressmedia.com

Madrid
JAVIER PIÑEIRO, director de Publicitat
e-mail: jpineiro@publipressmedia.com
CRISTINA MADERAL
e-mail: cmaderal@publipressmedia.com
c/ María de Molina, 54 - 28006 Madrid
Tel.: 91 515 91 00 - Fax: 91 515 91 09

IMPRESSIÓ: Gráficas de Prensa Diaria
DL: B20.249-1976 DIFUSIÓ CONTROLADA PER L'OJD

Josep M. Comajuncosa

Doctor en economia per la Universitat de Princeton. Professor d'economia d'ESADE

Els Colom a Catalunya

Guillem Colom va ser el 1402 el primer administrador de la Taula de Canvi de Barcelona (el primer banc públic de la història). S'encarregava de donar crèdit al monarca i al Consell de la ciutat, i acceptava dipòsits de particulars amb millors garanties que la resta de bancs. La família Colom i la Taula de Canvi van jugar un paper important en la vida pública catalana de tot el segle XV. Els néts del primer canviador, els germans Colom Bertran, eren també néts per línia materna de Francesc Bertran, almirall de la marina catalana. Els Colom Bertran participaren de manera destacada en la guerra civil catalana de 1462-72 entre el rei Joan II i la Generalitat, recolzada aquesta per una part important de l'oligarquia catalana, acostumada a fer valer els seus drets davant del rei mitjançant el parlamentarisme.

DURANT AQUESTA GUERRA, LA GENERALITAT oferí el tron a Pere de Portugal, cinquè fill del rei Joan I de Portugal, el qual va portar homes d'armes: entre d'altres, Vicent Anes Pinçon i P. Ninho. Durant la guerra, Francesc Colom Bertran fou president de la Generalitat. El seu germà Joan va ser capità i supervisor de naus amb patent de cors. Quan finalitza la guerra, amb la pau de Pedralbes, malgrat les generoses mesures de gràcia concedides pel rei Joan II, cap Colom es troba entre els signants.

TRENTA ANYS MÉS TARD, PERE BERTRAN MARGARIT, cosí germà dels Colom Bertran, va ser escollit per Colom com a cap militar de la segona expedició a Amèrica que partí de Barcelona. Entre molts altres, l'acompanyava Ramon Pané (o Ponç), escollit pel descobridor perquè estudiés els costums i la religió dels pobladors del nou món. El resultat va ser el primer llibre escrit a Amèrica en una llengua europea. Ramon Pané era frare del monestir de Sant Jeroni de la Murtra, confrontant amb les propietats dels Colom en el municipi de Badalona. La primera expedició havia estat finançada sobretot per Lluís de Santàngel, tresorer de la corona catalano-aragonesa i soci comercial de la família Colom.

“Trenta anys més tard, Pere Bertran Margarit, cosí germà dels Colom Bertran, va ser escollit per Colom com a cap militar de la segona expedició a Amèrica que partí de Barcelona”

XAVIER PORRATA

JORDI BILBENY, EN EL SEU NOU LLIBRE, significativament titulat *Colom, príncep de Catalunya*, identifica el Descobridor amb la figura de Joan-Cristòfor Colom i Bertran. Bilbeny desgrana el parentesc de Colom amb les monarquies catalana, portuguesa i francesa. Va estar casat amb la germana de Pere de Portugal, besneta de Pere III el Cerimoniós. Això el convertia en oncle de tercer grau del mateix rei Ferran el Catòlic. Com a tal, Colom podia demanar i rebre els càrrecs de virrei, governador general i almirall, i tot això amb caràcter hereditari; quelcom del tot impossible en aquella època per a un estranger analfabet i plebeu.

FORÇA INTERESSANT, PERÒ, L'ANÀLISI QUE EN Bilbeny fa de la naturalesa jurídica del contracte signat pel Descobridor amb la monarquia que estava estrictament basat en el dret públic de la corona catalano-aragonesa, com també ho estaven les institucions creades al nou món. El llibre també clarifica la biografia d'alguns personatges importants com Joan Pera, cosmògraf i jurista, encarregat de negociar en nom de Colom amb el secretari de la corona catalana, Joan de Coloma.

EL DISCOVERY CHANNEL, QUE JA VA DEDICAR un reportatge al tema, ha promès una segona entrega que incorporarà proves d'ADN. Deixant de banda el grau de fiabilitat d'aquestes complexes tècniques genètiques, és la documentació aportada per en Bilbeny i l'anàlisi de la seva naturalesa jurídica el que atorga llum a uns fets que han estat durant segles immersos en una sorprenent boirina. La seva tesi sobre el paper preponderant de la corona catalano-aragonesa en el descobriment del Nou Món ajudaria a comprendre el considerable impuls experimentat per la Taula de Canvi de Barcelona a principis del segle XVI i la gran immigració que va rebre Catalunya en aquesta mateixa època procedent d'amples zones del sud de França, documentada pel professor Jordi Nadal. Hauriem de reflexionar per què aquest país ha defugit l'estudi seriós d'uns fets històrics tan transcendents. Per què no mirem al mirall? Potser ens fa por el que hi poguéssim veure?

DE FIL DE VINT

Deixar sense rèplica

Isabel-Clara Simó

Coneixedor de la maledicció que diu: “Vés amb compte a odiar el teu enemic, perquè acabaràs assemblant-hi”, el flamant ministre de l'interior espanyol, Alfredo Pérez Rubalcaba, ha marcat, hàbilment, les distàncies: davant l'incendi a una ferreteria navarresa, que pot ser degut a diverses causes, s'ha apressat a dir que podria ser la *kale borroka* i que això significaria una contradicció amb l'alto el foc que ETA havia promès. Entre aquesta incòmoda asseveració i la tossuderia contumaç del seu antecessor en el govern anterior, Àngel Acebes, que encara diu que els atemptats de Madrid van ser cosa d'ETA, hi ha un abisme. Pérez Rubalcaba estava segur que Rajoy i els seus *boys* se li llançarien a la jugular i s'ha defensat a la bestreta amb els arguments que aquests haurien emprat. Així, es cobreix la jugular i només deixa al descobert un osset indolor per a les mandíbules del PP. I, encara més, ha dit que podria perillar la pau. I això que estem parlant de la joia de la corona, de la carta màxima del govern Zapatero, que, amb la dissolució d'ETA, es garanteix una llarga bonança a les urnes. Així doncs, si l'incendi és fruit de la *kale borroka*, el ministre ja ens ha posat en guàrdia; i, si no, surt reforçada la seva honestedat i sobretot aquella transparència que el PP no ha tingut mai. Ni la podrà tenir: la dreta, que usa la democràcia en benefici d'unes minories, no pot ser mai transparent. Que de vegades l'esquerra no sigui transparent, és per això doblement dolorós, perquè és una traïció. I és que la dreta no ha sabut mai on són els límits entre el que són les regles del joc i el que és indecent. Aquest és el mal.

DES DEL MOLÍ

Regals a un president

Maria de la Pau Janer

Els llibres sempre són un bon regal. Per als qui estimam la literatura, la sorpresa d'un llibre és una invitació a la descoberta. Per això regalar llibres sol ser una magnífica idea. Naturalment no cal

que sigui Sant Jordi perquè ens decidim a fer-ho. Sembla que molta gent encara no se n'ha adonat. Qualsevol moment pot convertir-se en *aquell moment* especial i màgic.

A la vegada, hi ha regals adequats i regals inadequats. N'hi ha d'oportuns i d'inoportuns. N'hi ha també que semblen una broma de la vida. Altres es fan amb la millor intenció del món, tot i que els seus *resultats* siguin dubtosos. El president

xinès, Hu Jintao, és un home a qui li agrada regalar llibres. No sé si el president dels EUA, George Bush, és un home a qui li fa una il·lusió particular que li regalin llibres. No hem de fer afirmacions que no hàgim pogut fonamentar, però m'atreveria a dir que no sembla un gran lector.

El president xinès, però, deu ser un home optimista. Deu confiar en els hàbits lectors de Bush. Durant el seu últim encontre a Washing-

ton, ha entregat a Bush una edició de luxe d'un llibre escrit fa dos mil cinc-cents anys. Es titula *L'art de la guerra* i està escrit en xinès mandarí i en anglès, cosa que facilitarà la hipotètica lectura del president nord-americà. És una obra escrita per un estrateg militar que es deia Sun Tzu, al segle VI abans de la nostra era. Està dividida en capítols breus, encara que les seves explicacions sobre com resoldre els conflictes a vegades són una

mica críptiques –ai!, és probable que Bush tingui alguna dificultat de comprensió, si s'anima a llegir-les.

Aquest llibre és un cant a l'entesa i a la diplomàcia. Diu: “El millor no és aconseguir cent victòries en cent batalles, sinó derrotar l'enemic sense lluitar”. La frase és clara. Si Bush tingués l'impuls de llegir-la, si fos capaç d'entendre-la i d'interioritzar-la, el món hauria d'estar molt agraït al president de la Xina.